

EESTI LINNAD

(end. „LINNAD ja ALEVID“)

EESTI LINNADE LIIDU HÄÄLEKANDJA

Väljaandja: Eesti Linnade Liit, Tallinnas. Vastutav toimetaja: V. Smetanin.

Toimetus ja talitus: Eesti Linnade Liit, Tallinn, Pikk 6

Ilmub 10 korda aastas.

XII aastakäik.

Numbri hind 25 senti

Nr. 1

Aprill

1939

SISU.

Kinnistusühikute nimede muutmisest —
O. Angelus.

Puhkeaja korraldusest ja kasustamisest välis-
mail.

Linnaomavalitsuse ametnikkude ja teenijate
teenistusvanusetasust — **J. Niinemets.**

Eesti Linnade Liidu tegevusest.

Kroonika.

EESTI LINNAD

EESTI LINNADE LIIDU HÄÄLEKANDJA

Väljaandja: Eesti Linnade Liit, Tallinnas --- Vastutav toimetaja: V. Smetanin

No 1	Toimetus ja talitus: Eesti Linnade Liit, Tallinn, Pikk 6, telefon 431-58.	Aprill
XII AASTAKÄIK	Ilmub 10 korda aastas.	1939

Kinnistusühikute nimede muutmisest.

O. Angelus.

Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise seaduse (RT 1938, 42, 397) seletuskirjas tähendatakse muide, et meil on tarve vabaneda kinnisvarade võõrapärastest nimedest, kuna Eesti maakaart — eriti mõnes piiriäärses osas — jätab mulje, nagu oleks Eesti praegu veel mõne naaberriigi provints. Sellest asjaolust ongi peamiselt tingitud eelnimetatud seaduse vajalikkus, kusjuures aga seadus edasi tahab luua kindla korra kinnistusühikuile nimede andmiseks ning nende nimede muutmiseks, milline ala meil varem teadupärast oli täiesti korraldamata.

Eeltoodust järeldub, et nende ametiasutiste ja -isikute ülesanne, kellel tuleb tegeleda kinnistusühikute nimede muutmise alal, seisneb: 1) kinnistusühikute nimede eestistamise mõtte propageerimises ja 2) nimede eestistamise tehnilises läbiviimises. Seejuures lasub esimene ülesanne minu arvates eeskätt üldse kõigil riigi- ja omavalitsusasutisil ja neis asutisid teenivail isikuil, kes kõik peaksid jõudu ja võimalust mööda kaasa aitama eestistamise mõtte läbiviimiseks.

Kinnistusühikute nimede muutmist ja neile nimede andmist korraldab Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise seaduse 2. peatükk.

Üldpõhimõttena seab seadus üles nõudmise, et kinnistusühikute nimed kinnistusraamatus peavad olema eestipärased ja vastama õigekirjutuse eeskirjadele (§ 7).

Eestipäraseiks loetakse Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise määruse (RT 1938, 87, 777) § 1 põhjal kinnistusühikute nimed:

1) milleks on selgesti eestikeelsed ning eestipärase foneetikaga ja kohanime käändes esinevad tüvi- või liitsõnad;

2) mis on tuletatud käändsõna- või kohanimeliidetega ning on eestipärase foneetikaga;

3) mis küll midagi ei tähenda, kuid oma häälikkombinatsioonilt on eestiilmelised;

4) milleks on eestipärased nimed või liit moodustised, mille üheks osiseks on eestipärane nimi või mis koosnevad mitmest eestipärasest nimest;

5) milleks on eestipärased välismaised kohanimed või rahvusenimed.

Siseministri poolt 20. oktoobril 1938 kinnitatud Kinnistusüksuste nimede muutmise ja parandamise keelelised juhendid selgitavad üksikasjalisemalt ülaltähendatud määruse § 1 eeskirju.

Olgu muide tähendatud, et nime (eesnime) eestipärasuse üle otsustamisel tuleb võtta aluseks J. Mägiste' koostatud valimik „Eestipäraseid eesnimesid“, mis ilmus Tartus 1936. a. Nimede Eestistamise Liidu kirjastusel. Seejuures häälikuliselt eesti keelega kohanenud võõrnimede osas võib kinnistusühikute nimede suhtes tähendatud valimiku piire avardada ja lugeda eestipäraseiks sellised kinnistusühikute nimed, nagu Ruudi, Eedi, Sassi, Kristjani, Tepani, Joonase, Maarja, Villemi jms. Edasi võib kasutada kinnistusühikute nimedena J. Mägiste' ja E. Elisto' toimetusel ja Akadeemilise Emakeeleseltsi kirjastusel 1935. a. ilmunud eestipäraste perekonnanimede valimikus „Eesti nimi“ leiduvaid perekonnanimesid.

Kui tekib kahtlus, kas kinnistusühiku soovitud nimi on eestipärane, esitab kinnistusühiku asukoha linnapea, linna- või vallavanem Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise määruse § 11 põhjal kinnistusühiku nime muutmise küsimuse lahendamiseks Siseministeeriumile.

Käsitelles kinnistusühikute eestipäraseid nimesid, peab mainima ka nn. erapooletuid nimesid, millisteks Kinnistusüksuste nimede muutmise ja parandamise keeleliste juhendite järgi tuleb lugeda nimed, mida ei saa selgesti pidada ei eesti- ega võõrapärasteks, nagu Vänto, Uska, Treieli, Saprani, Rosma, Pruuali, Eglä, Viitka jms. Selliste erapooletute nimede muutmise ei ole eeltähtendatud juhendite põhjal kohustuslik, kuid uute nimedena selliseid anda ei saa, kuna nad ei ole, nagu tähtendatud, selgesti eestipäraseid.

Mis puutub kinnistusühikute eestipärase nimede parandamisse, siis Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise määruse § 4 põhjal tuleb nende nimede parandamisel järgida neidsamu grammatilis-ortograafilisi juhiseid, mis kehtivad harilikku üldsõnade kohta. Seejuures üldjuhiseana peab parandus taotlema nimele kohalikule hääldamisele vastava kuju andmist, näiteks Kurreni või Kureni, Emmara või Emara, sõltuvalt sellest, kas kohapeal hääldatakse r-häälikut, resp. m-häälikut pikalt või mitte.

Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise määruse § 5 järgi kuuluvad parandamisele kinnistusühikute eestipärase nimed:

1) mis on vanas kirjaviisis või mis mõnel muul põhjusel ei vasta kehtivatele keelenormidele;

2) mis on võõrapärase kirjutusviisiga;

3) mis ei vasta kehtivaile kokkukirjutusjuhiseile.

Ülalmainitud Kinnistusüksuste nimede muutmise ja parandamise keelelised juhendid selgitavad rohkearvuliste näidete varal üksikasjaliselt neid määruse eeskirju.

Märkida tuleb veel järgmist. Võõrapärase kirjutusviisiga erapooletud nimed, kui paranduse tulemuseks on ikkagi erapooletu

nimi, ei ole parandatavad, vaid kuuluvad juba muutmisele nagu kinnistusühikute puhtvõõrapäraseid nimed. Kinnistusühikute nimesid, milleks on võõrapäraseid eesnimed, võib parandada, kui neil eesnimedel on eesti keelega kohanenud vasted, nagu Micheli (Mihkli), Hansu (Antsu), Jakobi (Jaagupi), Karla (Kaarli), Peteri (Peetri) jms.; muidugi võib soovikorral neid nimesid sootuks muuta tasuta muutmise korras. Parandada võib ka neid eesnimelisi nimesid, mis ei vasta nende eesnimede üldtarvitavale omastavale käände, nagu Peetre (Peetri), Kaarle (Kaarli), Pärtle (Pärtli), Hindreki (Hindreku), Andrekse (Andrese) jms. Siis võib parandada ka neid erapooletuid või võõrapäraseid nimesid, mis on eestipärastavad vähese parandusega, nagu Leonti (Leondi), Lementi (Leemendi), Gado (Kado ehk Kadu), Rosma (Roosma), Sanka (Sanga) jms.

Peale ülal p-ide 1—3 all toodud juhtumite kuuluvad parandamisele Kohanimede Nõukogu erikomisjoni vastava otsuse põhjal kinnistusühikute eestipäraseid nimed, mis esinevad kinnistusraamatuis nimetavas käändes, andes neile omastavalise kuju, kusjuures erandina sellest üldjuhiseist võivad püsima jääda nimetava käände kujul Ingeri kinnistusühikute soomepäraseid nimed. Siinkohal tuleb tähtendada, et parandamisele kuuluvad sama erikomisjoni otsuse põhjal Ingeri soomepäraseid nimed vastavalt eesti ortograafiale tähtede „k“, „p“, „t“ ja „y“ osas, nagu Rahikke (Rahike), Haopata (Haopada), Aita (Aida), Seepinka (Seebinga), Pyyntö (Püündö) jms.

Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise määruse § 6 järgi ei kuulu parandamisele kinnistusühikute nimed:

1) mis esinevad murdelisel kujul;

2) milleks on liitsõnad, mille esiosa lõpul olev kahekordne kaashäälik on kirjutatud ühekordselt, juhtumil kui sellise nime liitsõnaline tähendus on muutunud ebaselgeks;

3) milleks on maa-, saare-, soo- ja loo-lõpulised sõnad, kui need lõpud esinevad lühendatud kujul.

Kinnistusüksuste nimede muutmise ja parandamise keelelised juhendid selgitavad näidete varal üksikasjalisemalt ka eeltoodud paragrahvi eeskirju. Seejuures tuleb vaid tähendada, et murdelisi nimesid võidakse soovi korral ka parandada, kuid võimalik ei ole parandada neid murdesõnalisi nimesid, millele tähenduslikult vastav kirjakeelne sõna on tüveltl erinev, näiteks nime „Kõivu“ asendada nimega „Kase“, nime „Nõgla“ — nimega „Nõela“, nime „Perve“ — nimega „Kalda“.

Kui tekib kahtlus, kas kinnistusühiku nimi kuulub parandamisele või kas see on parandatav soovitud kujul, esitab kinnistusühiku asukoha linnapea, linna- või vallavanem nime parandamise küsimuse lahendamiseks Siseministeeriumile (Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise määruse § 11).

Kõige eeltoodu juures peab aga silmas pidama, et seadus kõneleb vaid kinnistusraamatuisse kantud, s. o. kinnistusühikute ametlikkudest nimedest, mitte neist, mis kuidagi väljaspool kinnistusraamatuid omanikud neile on andnud.

Kinnistusühikute nimed, mis ei ole eestitatud või parandatud kinnistusühiku omaniku sooviavaldusel kahe aasta kestel Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise seaduse kehtimahakkamisest arvates, s. o. 2. mail 1940, kuuluvad tähendatud seaduse § 8 põhjal sundeestistamisele ja sundparandamisele sama seaduse §§ 17—22 ettenähtud korras.

Sundeestistamine, resp. sundparandamine seisneb selles, et vastavad linna- ja maavalitsused teevad siseministri poolt määrataval tähtajal kinnistusraamatute järgi kindlaks, milliste kinnistusühikute nimed kuuluvad eestistamisele, resp. parandamisele ja — võimaluse korral — ära kuulates kinnistusühiku omaniku arvamuse, koostavad sundeestistamisele, resp. sundparandamisele kuuluvate kinnistusühikute nimede nimestiku ühes uuesti määratavate nimede, resp. parandatud nimede äratähendamisega. Need nimestikud saadetakse Siseministeeriumi kaudu Kohanimede Nõukogule läbivaatamiseks,

ning pärast seda otsustavad linna- ja maavalitsused määrata kinnistusühikuile vastavad eestipäraseid nimed, resp. parandada olemasolevaid. Määrata ei või seejuures nimesid, mis jällegi põhjustaksid muutmist, s. o. võõrapäraseid, halvakoälalisi või labaseta tähenduselisi eestipäraseid või sageli sama linna või valla piires esinevaid nimesid. Samuti ei või määrata ortograafiliselt vigaseid eestipäraseid nimesid.

Sundeestistamise juures, nagu kinnistusühikute nimede muutmise juures üldse, on tähtis vaid kinnistusühiku nimi, mitte aga näiteks kinnistusühiku omaniku rahvus või riikkondsus.

Linna- ja maavalitsused ei nõua kinnistusühikute nimede sundeestistamisel või parandamisel teatisi kinnistusraamatuist, vaid koostavad ise vastavad väljavõtted; need väljavõtted ei käi Ringkonnakohtu kinnistusameti kantseleimaksu seaduse (RT 1924, 67, 23) § 1, p. 8 ettenähtud kantseleimaksu alla.

Nagu tähendatud, valib kinnistusühiku nime sundeestistamisel kinnistusühikule uue nime vastav linna- või maavalitsus, kusjuures vaid võimaluse korral kuulatakse ära kinnistusühiku omaniku arvamus, mida linna- või maavalitsus pealegi ei ole kohustatud arvestama. Sellise nimevaliku vaba võimaluse piiramises seisnebki sundeestistamise halbust kinnistusühiku omaniku seisukohast, võrreldes vabatahtliku eestistamisega.

Kui sundeestistamine, resp. sundparandamise otsus on tehtud, teatatakse sellest kinnistusühiku omanikule, ära tähendades, kellele ja mis aja kestel võib otsuse peale kaevata. Nimelt võib Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise seaduse § 18 põhjal kinnistusühiku omanik ühe kuu kestel, arvates otsuse teadaandmise päevast, kaevata siseministrile linna- või maavalitsuse otsuse peale, kusjuures kaebus kirjutatakse siseministri nimele ja esitatakse linna- või maavalitsusele, kelle otsuse peale kaevatakse. Viimane saadab kaebuse ühes asjassepuutuva materjaliga Siseministeeriumile 7 päeva jooksul, lisandades kaebusele oma seletuse. Sise-

ministri otsus on lõplik ja selle peale edasi-kaebust ei ole.

Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise seaduse § 19, p-ide 2 ja 3 põhjal võib siseministrile sundeestistamise, resp. sundparandamise puhul kaevata: 1) kui linna- või maavalitsuse otsusega on sundeestistatud kinnistusühiku selline nimi, mis eestistamisele ei kuulu (eestipärane või eestistamisele mittekuuluv erapooletu nimi või nimi, mis evib positiivset tähtsust Eesti ajaloo seisukohalt), või sundparandatud selline nimi, mis parandamisele ei kuulu; 2) kui linna- või maavalitsuse otsusega on kinnistusühikule antud nimi, mis ei vasta eesti õigekirjutuse eeskirjadele või Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise seaduse § 10 eeskirjadele (on antud võõrapärane või halvakõlaline, resp. labasetähenduseline eestipärane või sama linna või valla piires sageli esinev eestipärane nimi). Kaebuse aluseks sundeestistamise korral ei või aga kunagi olla üksnes asjaolu, et antud nimi ei vasta kinnistusühiku omaniku soovile või maitsele.

Siseminister otsustab: 1) jätta kaebus tagajärjeta ning kinnitada linna- või maavalitsuse otsus, või 2) tühistada linna- või maavalitsuse otsus nime muutmise asjas, kui kinnistusühiku nime muutmise vajadus ei ole põhjendatud, või 3) muuta kaevatud otsus ja määrata kinnistusühikule eestipärane nimi oma äranägemisel, kui nime muutmise vajadus on põhjendatud, kuid linna- või maavalitsuse poolt määratud nimi ei ole küllalt kohane. Sellisel korral nime määramisel on siseminister samuti seotud ülaltoodud Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise seaduse § 10 eeskirjadega. Siseministri otsus jõustub otsusele allakirjutamisega.

Nagu ülal juba tähendatud, võidakse jätta muutmata nimed, mis evivad positiivset tähtsust Eesti ajaloo seisukohalt. Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise määru- se § 9 põhjal loetakse seda positiivset tähtsust evivateks kinnistusühikute nimed:

1) mis on seotud Eesti üldise või kohaliku aja- või kultuuriloo seisukohalt hinnatava traditsiooniga;

2) milleks on Eesti üldises või kohalikus aja- või kultuurilos tuntud või teenekate isikute perekonnanimed.

Kahtluse korral, kas nimi evib positiivset tähtsust, tuleb pöörduda Siseministeeriumi poole, mida oleks soovitav teha igal juhtumil, kuna selliste küsimuste otsustamine kohapeal on tihti väga tülikas ja võib kujuneda erapoolikuks. Riigi lääne- ja põhjapoolses osas asuvate kinnistusühikute rootsipärased ja riigi kirdepoolses osas asuvate kinnistusühikute soomepärased nimed kuuluvad Siseministeeriumis võetud põhimõtte alusel positiivset tähtsust evivate nimede hulka, mistõttu nende eestistamine pole sunduslik, soomepäraste nimede suhtes on vaid parandamine üksikul juhtumel kohuslik, nagu juba ülal seletatud, ja seda seepärast, et vastasel korral jääb mulje, nagu oleks tegemist vigaselt kirjutatud eestipäraste nimedega.

Loodetavasti ei tule linna- ja maavalitsusel siiski palju tegeleda kinnistusühikute nimede sundeestistamise ja sundparandamisega, kuna võib arvata, et see eestistamine ja parandamine toimub vähemalt valdavas enamuses vabatahtlikult,

Koha- ja kinnistusühikute nimede korraldamise seadus näeb ette kahte kinnistusühikute nimede vabatahtlikult muutmise korda: tasuta ja tasulist korda. Tasuta korras muudetakse kuni 2. maini 1940 kinnistusühikute nimed, mis on võõrapärased, resp. erapooletud või millel on labane tähendus või halb kõla. Tasulise korra alla kuuluvad kinnistusühikute nimede muutmised teisil põhjusil (sama linna või valla piires on mitu samanimelist kinnistusühikut; kinnistusühiku tegelikult tarvitusel olev eestipärane nimi erineb kinnistusraamatusse kantud eestipärast nimest; kinnistusraamatusse kantud eestipärane nimi koosneb kolmest või rohkemast sõnast; kinnistusühikul on kinnistusraamatus kaks või rohkem eestipärast nime; kinnistusühiku nimi ühtub küla või valla nimega, mille piires ta asub jms.).

Kinnistusühiku nime muutmisel tasuta korras ei tule kinnistusühiku omanikul kanda mingeid kulusid, välja arvatud omavalit-

suse kantsleimaks seal, kus seda selliste muutmiste puhul võetakse.

Nagu tähendatud, kuuluvad tasuta korras muutmisele ka kinnistusühikute eestipärased, kuid labase tähenduse või halva kõlaga nimed. Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise määruse § 3 põhjal loetakse labast tähendust evivateks või halvakõlalisteks kinnistusühikute nimed:

1) milleks on sõimusõnad, halvakspandavate elukutsete nimetused või halba omadust tähendavad sõnad;

2) milleks on otseselt halva tähendusega või keelepruugis halva tähenduse saanud tarbeesemete, esemete, loomade ja kehaosade nimetused;

3) mis on pilkelise või koomilise varjun-diga.

Kui tekib kahtlus, kas soovitud nimi on labase tähenduse või halva kõlaga, või kas muuta kavatsetav eestipärane nimi on labase tähenduse või halva kõlaga, esitab kinnistusühiku asukoha linnapea, linna- või vallavanem kinnistusühiku nime muutmise küsimuse lahendamiseks Siseministeeriumile (Koha- ja kinnistusüksuste nimede korraldamise määruse § 11).

Tasuta korras saab kõnesolevaid nimesid muuta vaid 2. maini 1940; pärast seda tähtaega kuuluvad nende nimede muutmised juba tasulise korra alla.

Tasulises korras muutmisel tuleb kinnistusühiku omanikul tasuda 10 krooni nime- muutmise kuludeks (mis igasuguste maharvamisteta läheb riigi tuluks ja tuleb kanda riigi tuludesse Siseministeeriumi alalt riigi tulude peatüki 20, § 5 alla), tempelmaksu hariliku tariifi järgi, maksu teatise eest kinnistusregistrist ja seal, kus see nõutav, omavalitsuse kantsleimaksu.

Seadus ütleb sõnaselgelt, milliste kinnistusühikute nimede muutmine käib tasuta ja milliste nimede muutmine tasulise korra alla. See tähendab seda, et otsustamine, millise korra alla viia üht või teist nimemuutmist, ei kuulu otsustaja kompetentsi. Kui aga kinnistusühiku nimi, mille muutmine

võib seaduse järgi toimuda vaid tasulises korras, on muudetud tasuta korras, on otsus seadusvastane, sest eeltingimused otsuse tegemiseks — tasude maksmine — pole täidetud, ja selline otsus kuulub tühistamisele Administratiivmenetluse seaduse põhjal. Sellisel korral tuleb ühtlasi otsusetegijalt sisse nõuda kinnistusregistrist teatise väljaandmise kantsleimaks ja tempelmaks ühes trahviga Tempelmaksuseaduse (RT 1928, 45, 262) § 19, p. 3 põhjal. Muide võib ka kinnistusameti ülem keelduda sellise seadusvastase otsuse põhjal kannete tegemisest kinnistusraamatusse. Notariaalseaduse § 352, p. 4 põhjal jälgib kinnistusameti ülem ka kinnistusühikute nimede muutmise otsuste seaduspärasust ja teeb eitava otsuse, kui kinnistusühiku nime muutmise otsus on silmanähtavalt seadusvastane, näidates seejuures sama seaduse § 354 põhjal eitava otsuse tegemise alused.

Kinnistusühiku nime vabatahtlikult muutmise otsustajaks on kinnistusühiku asukoha linnapea, linna- või vallavanem. Sooviavaldusega peab sellisel korral esinema kinnistusühiku omanik. Kui kinnistusühikul on mitu omanikku, peavad sooviavaldisel alla kirjutama kõik kaasomanikud (BES § 929). Kui mõni kaasomanik ei saa sooviavaldisele alla kirjutada põhjusel, et tema elukoht on teadmata, siis tuleb lasta kohtu poolt kuulutada ta teadmata äraolijaks ning varale määrata kohtu poolt hooldaja (Ts. Kp. S. §§ 1940—1946). Viimane kirjutab sooviavaldisele alla kaasomaniku asemel. Seaduslikus korras määratud hooldajail ja eestkostjail ei ole vaja orvukohtu eriluba kinnistusühiku nime muutmiseks. Kinnistusühiku nime muutmise sooviavaldise esitamiseks voliniku kaudu ei ole nõutav erivolituse andmine, kui on antud üldvolitus.

Linnapea või linnavanema eitava otsuse peale kinnistusühiku nime muutmise asjas võidakse kaevata siseministrile ühe kuu jooksul, arvates otsuse teadaandmise päevast. Samul aluseil ja samal tähtajal võidakse kaevata vallavanema otsuse peale maavalitsusele. Siseministri ja maavalitsuse

otsused on lõplikud ja nende peale ei ole edasikaebust.

Kui esitatakse kaebus kinnistusühiku võõrapärase, labasetähenduselise või halvakoalase nime muutmise puhul, on kaebus tempelmaksuvaba Koha- ja kinnistusüksuste nime korraldamise seaduse § 13, lõik II põhjal. Muil juhtumel kuulub kaebus tempelmaksustamisele üldisil aluseil.

Kaebus kirjutatakse vastavalt siseministri või maavalitsuse nimele ja esitatakse linna- peale, linna- või vallavanemale, kelle otsuse peale kaevatakse. Viimane saadab kaebuse ühes asjassepuutuva materjaliga vastavalt Siseministeeriumile või maavalitsusele 7 päeva jooksul, lisandades kaebusele oma seletuse.

Linnapea, linna- või vallavanema jaatavad otsused jõustuvad nende allakirjutamisega. Linnapea, linna- või vallavanema eitatavad otsused jõustuvad ühe kuu möödumisel, arvates otsuse teadaandmise päevast, kui edasikaebust ei ole esitatud. Siseministri või maavalitsuse otsused, mis on tehtud edasikaebuse puhul, jõustuvad nende otsuste allakirjutamisega.

Lõpuks veel mõni sõna taandumisest. Linnaseaduse (RT 1938, 43, 404) §§ 68, 79 ja 91 põhjal peab linnapea või linnavanem taanduma sama seaduse § 55 ettenähtud juhtumel § 54, lõik I loeteldud põhjusil, s. o. tema ei või muide otsustada kinnistusühiku nime muutmist: 1) kui ta ise, ta abi-

kaasa, sugulane ülenevas või alanevas jões või sugulane küljjoones kuni neljanda astmeni või hõimlane kuni teise astmeni on kinnistusühiku omanikuks või kaasomanikuks; 2) kui otsus puutub tema eestkostmisel või hooldamisel olevaisse isikuisse või tema kasulastesse või kasuvanemaisse; 3) kui ta oli või on asjaosalise seaduslik esindaja või volinik; 4) kui tema isiklikult või mõni, p-ides 1 ja 2 tähendatud isikuist või tema volitaja on huvitatud otsusest. Pealinnas ja esimese astme linnades teeb linnapea taandumise korral otsuse abilinnapea või linnapea asetäitja, teise astme linnades — linnapea asetäitja, kui ka viimased peavad taanduma — mõni linnanõunik, kes ei pea taanduma. Kolmanda astme linnades linnapea või linnavanema taandumise korral teeb otsuse abilinnapea või abilinnavanem, kui ka viimased peavad taanduma, esitab linnapea sooviavalduse otsustamiseks Siseministeeriumile, linnavanem — maavanemale.

Vallaseaduse (RT 1937, 32, 310) § 65 põhjal peab vallavanem taanduma kinnistusühiku nime muutmisest sama seaduse § 45, lõik I loeteldud põhjusil, mis on täpselt samad, nagu ülaltoodud Linnaseaduse § 54, lõik I ettenähtud põhjused. Vallavanema taandumise korral teeb otsuse vallavanema abi, kui ka viimane peab taanduma, esitab vallavanem sooviavalduse otsustamiseks maavanemale.

Puhkeaja korraldusest ja kasustamisest välismail*).

Põhja-Ameerika Ühendriigid.***) Kosutus- ja puhkeaja veetmise korraldamise küsimustega on siin tegeletud juba pikemat aega. Asjaolud, mis tingivad mänguväljakute rajamise ja puhkeaja veetmise küsimuse kiiret lahendamist, on järgmised:

1. Linnade kasv ja praeguse tsivilisatsiooni linnastumine.

2. Industrialiseerimine.

3. Automaattööseadmed on vähendanud inimeste füüsilist väsimust, ühtlasi on vähendanud ka loomisrõõmu ja rahuldust, mis toob kaasa töö edu. On vaja, et nüüd inimesele võimaldataks uuesti neid tundmusi üle elada väljaspool tööd — kosutustundidel.

4. Töö spetsialiseerumine.

5. Vaba aja suurenemine. Nädalas on 168 tundi; esiisad töötasid 72 tundi, nende pojad ei tööta aga enam kui 40 tundi.

Kosutusajakasvatus evib nüüd sama tähtsuse, milline oli äsja töökasvatusel. Igat

*) Vt. „Eesti Linnad“ nr. 10/XI — 1939.

**) Andmed Ameerika Ühendriikide kohta on võetud kuukirjast „The American City“.

koolipoissi ja igat koolitüdrukut peab kasvatama mitte ainult selleks, et nad võiksid võita elu, vaid samuti, et nad oskaksid oma elu elada.

Poistele ja tüdrukuile peab sisendatama soove, andeid ja kasvatama neis elumaitset. Masin teeb seda tööd, mida vajab inimkond. Inimesest on saanud masina sulane, robot, kes askeldab kangidega, vajutab nuppe ja kannab õlinõusid. Elades õpitakse elama ja seega selleks ettevalmistamine ja kasvatus täiendamine on saanud möödapääsmatuks tarviduseks. Maailm muutub kiiresti ja radikaalselt, kõik asutised on kohandamisel uue olundiga.

Viimase 35 aasta jooksul asetleidnud muutusest vaba aja kasutamisel võiks mainida järgmist:

1. On antud laiem ja suurem ulatus kosutuse — rekreatsiooni mõistele. See on rohkem kui mängud, sport ja jõustik. See on rohkem kui ainult füüsiline puhkamine. Siia kuuluvad muusika, kunst, kunstkäsitöö, looduse uurimine, teater ja kõik inimese vaba aja veetmise ja meelelahutuse viisid. Luge mine on parimaid puhkamisviise. Kuna osutub tarvilikuks ikka rohkem ja rohkem võimaldada kosutust täiskasvanuile, on tarvilik ka kava laiendada, kui tahetakse eduga astuda vastu uute probleemide lahendamisele.

2. Kosutusküsimus pole ainult lasteprobleem. Algul räägiti palju lastemängudest ja mänguväljakuist. Nüüd räägitakse aga kosutuskavadest nii lastele, kui vanadele, rikkaille ja vaeseile, valgeile ja värvilisile, oma kodanikele ja ka välismaalasil. Teatud kollektiivi ajakõrgusel seisev kava peab hõlmama kõiki vanusegrupe: imikuid, eelkoolialisi lapsi, koolialisi, noorukeid, noormehi ja noori neide, täiskasvanuid ja vanu.

3. Moodne puhkeaja veetmise kava ei pürdu vaid suvise ajaga, kui koolid on suletud. Kui tahetakse arvestada kõiki probleeme, millega on seotud moodne mõiste „kosutus“, siis on möödapääsmatu ka üldise kava koostamine, mis hõlmab kogu aastat.

4. Moodsad puhkeaja veetmise kavad hõlmavad nii sise- kui ka vabaõhumeelela-

hutusid. Pargid, mänguväljakud, kergejõustikuväljakud, ujumisbasseinid, golfiväljakud on küll väga tähtsad, kuid kosutusküsimuse arenemisega evivad sisemised kavad üha suurema tähtsuse. Sajad kollektiivid evivad ühiseid puhkekeskusi. Paljud koolid lubavad tarvitada oma ruume puhkepaikadena naaberkogukondadele. Parkides ja mänguväljakuil ehitatakse ulaluseid ja klubisid, et võimaldada ka sisemelelahutusi. See on möödapääsmatu, kui tahetakse realiseerida kava, mis hõlmaks teatrit, kunsti, käsitööd ja muusikat.

5. Võib arvestada, et ühiskonnal on 9 põhijapaneva tähtsusega tegevusala, kus noored ja vanad otsivad omale meelelahutust, milles peegelduvad vastu inimkonna soovid ja kalduvused. Neid võiks liigitada järgmiselt:

a) Loodus: ekskursioonid; lindude, lillede, liblikate ja kõigi selle uurimine, mis leidub looduses; laagrid ja jalamatkad.

b) Kehalised harjutused: mängud, sport, töötamine aparaatidel.

d) Loov ja konstruktiivne käsitöö; käte töö ja käteharjutused, rakenduskunstid; aiandus, mängud liiva ja saviga jne.; ühised liikumised, et parandada kollektiivi füüsiliselt.

e) Rütmilised harjutused: tants, muusika — laul ja instrumentaalmuusika, ühislaulmine, koorid, lastekoorid, lauluansamblid, kvartetid, orkestrid, akordeoni-, banjo-, mandoliini- ja gitarriklubid.

f) Näitekunst: ajaloolised näidendid, asjaarmastajate esinemised, nukuetendused, komöödiad, improviseeritud rongkäigud, tsirkus.

g) Kõnekunst: vaidlused, retsitatsioonid, koosolekuist osavõtt, raamatute läbiarutamine.

h) Sotsiaalne aktiivsus: organiseeritud grupid, salgad, rühmad, väljasõidud rohelisse, koosolekud, pidustused.

i) Kodanikkude aktiivsus: pingutused olundi parandamiseks, kodanikkude koosolekud, autonoomne valitsus, kodukaunistamisklubid, isamaalised organisatsioonid, ter-

vishoiuühingute, maastiku ja mänguväljakute külastamine.

Kahjuks suuremas osas kohtades käsitletakse kosutusküsimusena vaid seda, mis on seoses kehalise kasvatusena. Eriti on see kehitiiv kuni 21-aastaste isikute kohta. Kui aga tahetakse arvestada ka uusi ülesandeid, siis on möödapääsmatu ka täielikkude kavade koostamine.

6. Puhkekeskustena ei tule võtta ainult mänguväljakuid, vaid kõike seda, mida kasustatakse kosutuse eesmärkide saavutamiseks nii ruumes, kui vabas õhus. Kohti, milliseid kollektiivsus võib kasutada puhkepaikadena, on väga palju: mänguväljakud, pargid, koolid, kirikud, raamatukogud, muuseumid, kunstinäitused, vennaskonnad, sotsiaali ja kodanlikud klubid. Need asutised, kelle ülesandeks on korraldada ühiskonna kosutusküsimust, peaksid puhkekeskustena kasutama kõiki neid paiku, mis võiksid tulla kõnesse puhkepaikadena noortele ja vanadele.

7. Vaadatuna organiseerimise ja administratsiooni seisukohast, tuleb arvestada kolme asjaolu:

a) ametlikud kavad, eriti need, mis käsitlevad linnu, parke, koole, raamatukogusid, muuseumi ja kunstinäitusi;

b) poolametikud kavad, eriti need, mis käsitlevad noorteühinguid, noori tütarlapsi, skaute jms.;

d) erakavad, eriti need, mis käsitlevad kirikuid, kodu, vennaskondi, sotsiaalseid gruppe, jõustiku- ja teisi eraühinguid.

8. Kosutuskorraldus on saanud eriliseks kutseks, mis nõuab vastavat ettevalmistust. Sellel on palju ühiseid jooni nii üldise, kui ka kehalise kasvatusena ja sotsiaaltöoga; samuti hõlmab see kunsti, muusika, näitekunsti jms. arengut. Õieti hinnates seda tähtsust ja tarvidust, et isikud, kelle ülesandeks on lahendada kosutusküsimusi, peavad saama tarvilise ettevalmistuse, asutas rahvuslik rekreatsiooniühing New-Yorgis sellekohase rahvusliku kooli, mis varustab kooli lõpetajaid vastava diplomiga.

9. Üheks paremaks meetodiks ettevalmistamiseks tulevikuks ja uue Ameerika loomi-

seks on — sisendada lastesse andeid, milliseid nad avastavad ise, kui saavad täisealiks. Mainitagu vaid seda, mida võib teostada, et rikastuda selliselt, et julgesti vastu astuda kriisi- ja õitseageade efektidele ja nimelt: on vaja anda kõikidele lastele võimalust arendada oma maitset ja kasutada oma ajaveetunde selliselt, et ei tunduks igav; on vaja, et iga laps harjuks heade raamatute lugemisega, ja mis veel tähtsam — et tal areneks maitse heade raamatute lugemiseks;

on vaja, et kõik lapsed tunneksid rõõmu oleskelemisest värskes õhus — päikesevalgusest laagris, matkust ja ekskursioonidest, mille eesmärgiks on looduse uurimine;

on vaja, et kõik lapsed omandaks rütmilist tunnet, selle kõiges mitmekesisuses — tants, laul, muusika jms.;

on vaja anda kõikidele lastele võimalust arendada oma tegevust nendel aladel, mis kõige rohkem kindlustavad annete arenemist ja annavad lapsele rahuldust;

on vaja, et kõik lapsed tunneks rõõmu heast sõprusest ja oskaks hinnata siira sõpruse väärtust;

on vaja, et kõik lapsed peaksid kinni heast spordivaimust;

on vaja anda igale lapsele võimalust saada tugevaks isikuks, tunda elust rõõmu, eviida hingelist tasakaalu;

on vaja juba varakult õpetada lastele harjumusi puhkamiseks, rahuks, kaalutlemiseks ja mõtisklemiseks.

Nagu näitab puhkeaja kasutamise ajalugu viimase 50 a. jooksul, osutub nüüd muutunud olundis tarvilikuks arvestada uusi nõudmisi:

1. Lastele määratud puhkekavast on mindud kavale, millest on huvitatud kogu maailm;

2. Kavast, mis oli koostatud ainult suveks, on saanud kava kogu aastaks;

3. Kavast, mis käsitles peamiselt kehalist kosutust, on saanud üldkava, mis hõlmab 9 põhimõtetlikku punkti;

4. Eraalgatusel tekkinud kavast on saanud ametlik kava, mida teostatakse maksudest saadud summadega;

OSTAN JA MÜÜN

kuld, hõbe ja antiikesemeid, brüllaantidega ehteid, kaalukulda, kuld- ja hõbenänte, uure, lauahõbedat, kristallesemeid, portsigare, kulpe, nipsasju, raamatuid, kunsti, ikoone, maale, ordeneid, märke, postkaarte, kaminakellasid, küünlajalgu, pronksasju, vaskesemeid, portselani, ühmeid, margapuid, armatuuere, saksa sõjaväe varustust, dekoratiivrelvasid, dokumente, sõrmkübaraid, fotoaparaate, pikksilmaseid ja kõike muud.

Võtame vastu ka proovideta ja import proovidega esemeid.

Pröovimääramise teenus.

TULE TOOMPUIESTEE 27, HOTELLIS "TALLINN"

TEL 60 41 01 E-L KL 10-18. VANAVARA KOKKUOST

Kadaka turu väravas ostu-müügi paviljonis kl 9.00-14.00

tel 59 80 05; 8 25 24 22-10,

kojukulused kl 10.00-14.00.

Ostame ka surnu kogu koduse vara ja teeme majapidamiste tühendusostu ainult komplekselt. Kui kaup sobib ja hinnas kokku lepime, saad

RAHA KOHE KÄTTE

Ülalnimetatud asju võetakse vastu päntidena Pae 76
tel 21 66 91 E-L kl 10.00-16.00. Valuutavahetus Pae 76.

5. Algul arvati puhkuse mõiste alla vaid füüsilisi mängu, kuid nüüd selle mõiste laiendamine vastab inimese ajaveete ja meelelahutuse tarvidusele;

6. On jõutud niikaugele, et puhkeaja kasutamise kavad koostatakse kollektiivide seisukohast, arvates siia linnu, parke, koole, samuti ka poolametlikke koondisi, kui ka eragruppe;

7. On välja arenenud idee, et puhkeaja veetmise korraldamine langeb kollektiividele, s. t., et see on üks linnaomavalitsuse ülesandeid ja evib samasuguse tähtsuse, kui teede ja kanalisatsiooni ehitamine;

8. On jõutud arusaamisele, et puhkeaja veetmise korraldamine nõuab eri eelarvet, millest ei saa rahuldada ka teisi ülesandeid;

9. On jõutud arusaamisele, et on vaja ellu kutsuda komiteed, bürood või komisjoni, kes oleks ühtlasi avalik, kui ka eraasutis, kelle tegevuse eesmärgiks ja peamiseks sihiks oleks välja töötada täielik puhkeaja veetmise korraldamise kava kogu aastaks.

10. On lõplikult jõutud otsusele, et puhkeaja veetmise korraldamine on eriline kutse, mis nõuab teadmisi, milliseid võib omandada erilise ettevalmistamise teel.

S a k s a. Linnaelanik vajab lähenemist loodusele. See on eriti kehtiv Saksa kohta, kus $\frac{2}{3}$ elanikkude üldarvust eluneb linnades, kuna maal — vaid $\frac{1}{3}$. Linnas tihedasti kokkukuhjunult elunemine põhjustab sageli ohtude ja hädade tekkimist inimese vaimule, hingele ja kehale. Suurlinnalised elutingimused eemaldavad inimese ikka rohkem ja rohkem vahetust kokkupuutumisest maaga ja taimestiku orgaanilise eluga. Ruumilise kitsikuse tagajärjel pole linnades küllaldaselt õhku ja valgust, kehalsed liigutused on puudulikud või ühekülgised, toitlustamise harjumused pole tervishoiuliselt rahuldavad ja sealjuures pidurdatakse kasvatuslikud, loovad ja süvendavad mõjud, mis elunemine looduses endaga kaasa toob. Et kõrvaldada nii tervishoiulisi, kui ka rahva bioloogilisi, samuti ka hingelisi ja vaimseid ohte, peab inimest juhtima tagasi tööle vabas looduses,

andes talle võimaluse nautida maastiku ilu ja süvendada oma isamaalisi tundeid.

Selle eesmärgi saavutamiseks jäädi peatuma esijoones aedade juurde, milliseid on mitmet tüüpi — kõigepealt elamute juures asetsevad, siis asunikude aiad, mis on rajatud peamiselt tulusaamise eesmärgil ja lõpuks väikesed aiakesed, milliseid ekspluateeritakse ja kasustatakse kosutuspaikadena nende elanikkude poolt, kelle majade juures pole aedu. Riik omalt poolt toetab seda liikumist, võimaldades odavaprotsendilist laenu aedade omandamiseks, rentimiseks. Kaudselt mõjustatakse aedadega elamute ehitamist määrustega, mis ette näevad lahtist ehitusviisi ja piiravad kruntide täisehitamist. Samuti ka tööliselamud, mille ehitamiseks riik annab odavaprotsendilisi laene, peavad olema varustatud aedadega, kus võidakse kasvatada aed- ja keeduvilja. Lõpuks 25. novembri 1937. a. seadus soodustab aedadega üheperekonnamajade ehitamist seega, et neid vabastatakse kõikidest riigi, maakonna ja kogukonna heaks kinnisvaradelt võetavatest maksudest.

Kuna varustada kõiki elanikke aedadega on maa puudusel võimatu, siis on igal pool hakatud intensiivselt rajama parke ja muid haljasalasi, ühendama väikeaedade rajoone avalikkude haljasaladega, ehitama kaldateid jms., et võimaldada kodanikele jalutada ja rõõmustada looduse ilu üle.

Mitmed ühingud ja organisatsioonid, eesotsas natsionaalsotsialistliku organisatsiooniga „*Kraft durch Freude*“ on seadnud endale ülesandeks korraldada ekskursioone või matku, et võimaldada kodanikele kosutus-tundidel nautida loodust. Need matkad teostuvad väikeste gruppidenä, milles 15—20 inimest, erilise ettevalmistusega grupjuhataja juhtimisel. Viimaseid on üle riigi 15 000. 1937. a. võttis neist matkust osa 1 500 000 isikut. Mõnikord sooritatakse ka pikemaid matku, näiteks puhkusajal ja nädalalõpul. Siin avaldab väga intensiivset tegevust organisatsioon „*Kraft durch Freude*“, kel on olemas isegi oma laevad, et sooritada välismaamatku odava hinnaga. Peale mat-

kamise jalgsi ja raudteel, organiseeritakse ka ringsõite jalgrattail või veeteil. Juhitud samast põhimõttest, on võetud tarvitusele 26. juuni 1935. a. seaduse põhjal tõhusaid abinõusid looduse kaitseks. Ka sporti toetatakse tõhusasti ja selleks ehitatakse vahetpidamata juurde uusi staadione, ujumisbasseine, mängu- ja spordiväljakuid. Lõpuks pole jäetud unustusse kosutustundidel osavõtmise soodustamise kultuurilist üritust ja on juurde ehitatud uusi teatreid ja korraldatud kollektiivseid keskusi uute elamute asundusis.

T a a n i. Taanis kulutatakse iga aasta suuri summasid kosutusküsimusega tegelevatele organisatsioonidele, samuti ka teatreile, muuseumidele ja avalikkudele raamatukogudele. 1934. a. riigi pealinna kolm osa — Kopenhaagen, Frederiksberg ja Gentofte — kulutasid 4 320 000 kr. kosutuse, rekreatsiooni korraldamisele. Pealinnas on 7327 ha rekreatsiooni- ja mänguväljakuid, parke ja staadione ja 250 ha aedu ja metsi.

Riik kannab tuhande lapse suvekuil maal viibimise kulud, kuna Kopenhaagenis on lastel tasuta pääs kõigisse spordiasutisisesse ja ka linna sauna.

Üle riigi on loendamatu arv spordiringe. Parlamenti on esitatud seaduseelnõu, mis ette näeb mängu- ja spordiväljakute sunduslikku ehitamist kõikide koolide juurde. Sise- ja välisministri ringkirjaga tehti 1400 kogukonnale ettepanek korraldada mänguväljakuid, et vältida õnnetusjuhtumeid lastega, kui nad mängivad tänavail. See võeti vastu heatahtlikult nii koolide, kui ka politsei poolt. Igal pool rajatakse ujumisbasseine, kuna aga turism ja matkamine rohelisse omandab iga aastaga üha suurema ulatuse.

Kopenhaageni üldine korteriühing saavutas häid tulemusi, korraldades uute hoonete ümbruses muru- ja spordiväljakuid.

Ka suur arv tööstusettevõtteid on pööranud tõsiselt tähelepanu oma töölistkonna puhkeaja korraldamisele. Nad on asutanud puhkekodusid ja annavad sageli ka toetust töölistele matkamiseks ja ekskursioonide korraldamiseks.

T š e h h o s l o v a k k i a. 1860. a. asutati võimlemisühing „Sokol“, kes seadis endale ülesandeks taotella isikute harmoonilist arenemist kollektiivse kehalise, vaimse ja moraalse kasvatusena. Selliseid ühinguid asutati ka kõikides teistes kogukondades, samuti kutsuti ellu ka veel teisi spordiorganisatsioone.

Üle maa on asutatud ka rohkesti mänguväljakuid, kuid eriti tuleb mainida suurt riigi staadioni Praahas, mille ehitamine algas 1925. a. ja mis on määratud suurte võimlemis- ja spordivõistluste korraldamiseks. Riigivalitsus on elavalt huvitatud kosutus- ja puhkeaja veetmise probleemiga seoses olevate eriküsimuste lahendamise ja on toetustega soodustanud mitmesuguste sellekohaste organisatsioonide asutamist.

Linnade ja maa planeerimise kavades peab olema ette nähtud vabu maaalaid kosutuspaikade jaoks, kuna ehitusseadus võimaldab kogukondadele omandada soodsalt hinnaga tarvilikke maaalaid. Maaseadus näeb ette tagavaramaade fondi asutamist igal pool seal, kus see osutub tarvilikuks. 20 aasta jooksul on asutatud suur arv selliseid maareserve ja nende arv kasvab veelgi.

E e s t i. Kui olla õiglased ja hinnata objektiivselt Eestis tehtud tööd elanikkonna kosutuse ja vaba aja kasutamise küsimuse alal, siis peab kõigepealt arvestama, et Eesti on noor riik, kelle rajamine ja ülesehitamine on nii riigilt, kui omavalitsusilt nõudnud kõike jõudu ja kogu tähelepanu, kõnelemata sellest, et ainelised võimalused on olnud nii esimesel, kui teisel väga piiratud.

Kongressile oli esitatud materjali peamiselt vanadelt riikidelt, kelle omavalitsuste rahandus, võrreldes meie omaga, on võrratult parem. Peale selle — ja mis on eriti tähtis — on vanades riikides tehtud rahvusliku kultuuri ülesehitamise tööd sajandite kestel ja sellel alal on saavutatud palju. On loodud kindel alus, millele võib rajada kultuuri edasist arendamist vastavalt muutuvaile poliitilisile, majanduslikele ja sotsiaalsele elutingimusele. Sellised soodsad eeldused aga puudusid Eestis pea täiesti. Me võime see-

pärast tagasi vaadata ainult iseseisvusajal, s. o. viimase kahekümne aasta jooksul tehtud tööle, kus sageli tuli võidelda akuutsete päevamurede ja riigi loomise raskustega. Silmas pidades neid eeldusi, vaadeldes töö tulemusi, võime siiski jääda rahule. Tehtud on võrdlemisi palju ja nii mõnelegi saavutisele võime olla uhked. Kuid asugem üksikute linnade juurde.

Tallinnas alles hiljuti valmis nn. „Laste-park“ — laste mängumurude, tiikide, paviljonidega jne. Sealjuures on see kõik võrratu ilus, otstarbekohaselt planeeritud, moodustades ühe haruldase, harmoonilise terviku. Pakub tõsist naudingut vaadelda seal lapsi suvel mängimas ja tiigis suplemas ja talvel, uisutades värskes õhus, end karastamas, ter-vist kosutamas. Mis aga on peaasi — veeta oma vabad tunnid mõistlikult ja kasulikult. Sellest „Lastepargist“ on kujunenud koht, mida me uhkusega võime näidata välismaa-lasile. Sealjuures on Kadriorg iseendast haruldaselt ilus park, kus elanikud võivad imetella loodusilu ja nautides sümfooniaorkestri muusikat, puhata oma päevatööst. Teatud puhkamist võimaldavad ka Rannavärava-, Harjuvärava- ja Viruväravamägi, Rootsi kants, Tornideväljak, Šnelli tiigi ümbrus ja rida vähemaid rohelisi väljakuid ühes puies-teeedega. Erilise tähtsuse Tallinna elanikkon-nale evib aga Pirita rand, Kloostrimets, Kose ja Lükati, kuhu pühapäeviti rändab värsket õhu kätte kümneid tuhandeid ini-mesi. Teadupärast on päevakorras Pirita ja selle ümbruskonna ümberplaneerimine ja kui see teostub kavatsatud ulatuses, siis on tehtud suuri edusamme kõnesoleva probleemi lahenduse alal.

Viimaseil aastail on järjest suuremal mää-ral leidnud kasutamist Pelgurand, mis on korda seatud seltskondlikul algatusel. Võrd-lemisi lühikese aja jooksul on jõutud niikau-gele, et on püstitaud ilus rannahoone, supel-kabiinid, on istutatud suurel maaalal puid jne.

Tartus on viimaseil aastail pandud ka suurt rõhku haljuse arendamisele. Eriti võiks mainida Emajõe kallaste kordaseadmist, lin-

na ujula ehitamist ja selle laiendamist, Tam-me staadioni uue tribüüni ehitamist, spordi-väljakute rajamist jms.

Narvas on samuti juurde tekkinud rida rohelisi väljakuid. Linna piires on ehitatud ajakohane supelbassein. Peamiseks puhke- ja kosutuspaigaks on Narva elanikkonnale siiski Narva-Jõesuu, mis on võrdlemisi hõlp-sasti kättesaadav.

Pärnus on tehtud suuri edusamme supel-linna väljakujundamise alal, eriti supelolude parandamise, haljasalade juurdesoetamise ja iluväljakute rajamise teel. Nii supelvõõraile, kui pärnlasile endile on tähtsaks puhke- ja kosutuspaigaks laialdased puiestikud.

Viljandit on viimaseil aastail kaunistatud uute haljasaladega, kus eriliselt kauni pildi pakuvad rikkalikud roosikogud. Tähtsamaks kosutuspaigaks aga on park lossi varemete ümber. Samuti tähtsa tegurina esineb ka sup-lusvõimaluste korraldamine Uueveski orus ja Viljandi järves, mille kaldale on ehitatud kaunis rõivistu ühes kõhvikuga. Lõpuks tu-leks ka mainida staadioni ehitamist.

Rakveret võib oma puhtuselt ja rohke-arvuliste puiesteede, iluväljakute, haljasala-de ja eriti suure pargiga — Tammikuga — pidada kahtlemata üheks ilusamaks Eesti linnaks. Ka on ehitatud siin eeskujulik supel-bassein, mis leiab elanikkonna poolt suvel rohket kasutamist.

Ka kodumaa teistes linnades leidub nii mõndagi tähelepanuväärset, olgu need par-gid, puiesteed või muud haljasalad. Kuid tuleb seada küsimus — kas see, mida on suudetud teostada, vastab ka neile nõudeile, mida üles seab nüüdisaegne elanikkonna ko-sutuse ja vaba aja veetmise probleem? Meie linnade haljus on peamiselt kodukaunista-mistegur. Kuid ainult esteetiliste sihtide taotlemisega ei suudeta siiski täiel määral ja korrapäraselt lahendada probleemi. Arves-tades teiste riikide teadumusi, tundub aga hä-davajalisena, et meie linnades rajataks palju suuremal arvul mängu- ja spordiväljakuid ja et iga linna läheduses peaks olema rahva laiimatele kihtidele kasustada küllalt avar mets. Supelvõimalusi tuleks juurde luua.

Kinniseid, talvise suplemise võimalustega supelasutisi-basseine pole meil üldse olemas. Selliste asutiste ellukutumine on väga tähtis, seda enam, et praegu on mõnes linnas olemas soodsaid võimalusi. Sõudesport on meil veel täitsa lapsekingades, olgugi et ka siin tingimused on üldiselt soodsad, eriti meereäärsetes linnades. Talvespordialadest on viimaseil aastail hakanud levima suusatamine, mis iseendast on väga tervitatav. Aga sealsamas on suur puudus liivväljadest. See puudus annab end tunda nii suurtes, kui väikestes linnades. Peaasi aga on see, et elanikkonna kosutuse ja vaba aja veetmise küsimust tuleks käsitleda kui ühte tervikut ja vastavalt sellele välja töötada ka üks üldkava,

mis hõlmaks kõiki üksikuid osaprobleeme ja -küsimusi ja mis võimaldaks asuda üldprobleemi lahendamisele süstemaatiliselt. On loomulik, et siin tekib tarvidus ühe üleriigilise keskorgani järgi, kes oleks sellel alal küllalt autoriteetne. Küsimusse võiks siin tulla Loodushoiu- ja Turismiinstituut, kelle tegevusraami hästi sobiks ka tegelemine rahva kosutuse ja vaba aja veetmise probleemidega. Kui selle autoriteetse asutise poolt on välja töötatud üleriigiline üldkava või isegi probleemi lahendamise põhilauseid, siis on üksikuil linnaomavalitsusil juba võrdlemisi kerge täiendada ja detailiseerida üldkava vastavalt kohalikkudele oludele ja võimalustele.

Linnaomavalitsuse ametnikkude ja teenijate teenistusvanusetasust.

J. Niinemets.

Linnaseaduse (RT 1938, 43) § 151 põhjal linnaomavalitsuse valitavad ja nimetatavad ametnikud ja teenijad saavad linnaomavalitsuselt teenistustasu linnavolikogu poolt määratud koostiste kohaselt. Erandi sellest korrast moodustavad: 1) Tallinna ülelinnapea teenistustasu, mille määrab Vabariigi President ja kelle teenistustasu peab võrduma Vabariigi Valitsuse liikme teenistustasuga; 2) Vabariigi Valitsuse poolt ametisse määratud linnapea, abilinnapea, linnavanema, abilinnavanema ja linnanõunikkude teenistustasu, mille määrab Vabariigi Valitsus (§ 152).

Linnaseaduses ei ole lähemalt määratud teenistustasu mõistet ja teenistustasu maksmise korda, seepärast tekib tarvidus selle selgitamiseks.

Õiglane teenistustasu peab hõlmama kolme seisukohta, mille järgi peaks kujunema teenistustasu suurus, ja need oleks 1) teenija hariduslik tase, 2) teenija andekus ja 3) teenija teenistusteadumused. Haridusliku taseme ja andekuse hindamine toimub teenija määramisega ta võimeile ja oskusele vastavale kohale, kuna teenistusteadumuste

hindamiseks makstakse teenijale lisaks põhi-teenistustasule lisatasu, milleks meil on kujunenud teenistusvanusetasu. Avaliku teenistuse praktika järgi toimub teenijate teenistustasu maksmine kuuviisi, millele lisandub riigiteenistuses teenistusvanusetasu, mis kasvab astmeliselt vastavalt teenistuses olnud aja pikkusele.

Peale riigiteenistuse makstakse ka teenistusvanusetasu omavalitsuste, ka linnaomavalitsuste teenistuses.

Et Linnaseaduse ülalnimetatud paragrahvides ega ka järgnevates paragrahvides ei ole nimetatud kuskil teenistusvanusetasu, vaid teenistustasu, siis tekib küsimus, kas linnaomavalitsused on üldse õigustatud Linnaseaduse põhjal oma ametnikele ja teenijaile teenistusvanusetasu maksmata.

Linnaseaduse § 151 põhjal määrab linnaomavalitsuse ametnikkude ja teenijate teenistustasu linnavolikogu. Linnavolikogule ei ole tähendatud seadusega antud mingeid juhendeid teenistustasu maksmise viisi ja korra kohta, vaid linnavolikogu on õigustatud toimima selles asjas täiesti suvaliselt. Teenistustasu võib linnavolikogu määrata kas kind-

la kuupalgana, koostises ettenähtud suuruses, või sellele võib lisanduda veel lisatasu — teenistusvanusetasu.

Teenistusvanusetasu maksmise on tunnustanud tarviliseks kõik omavalitsused, nende hulgas ka kõik linnaomavalitsused, kuid teenistusvanusetasu maksmisel ei lähtuta ühesuguseist aluseist.

Viimasel ajal on aga enam-vähem tüüpilisema seisukohana omavalitsuste teenijate teenistusvanusetasu maksmisel pääsnud kehvitusele riigiteenistuse teenistusvanusetasu maksmise kord ja mitmed omavalitsused on selle korra täieliselt üle võtnud oma praktikkasse.

Vististi tundub viimane seisukoht ka õiglaseimana. Nii riigi, kui ka omavalitsuste vastavate koostiste teenijate palgad vastavates elukallidusrajoonides on peaaegu ühesuurused. Elatuskulutused ülalnimetatud asjaolude arvestusel on samuti ühesuurused. Peale selle nii riigiteenijad, kui ka omavalitsusametnikud ja -teenijad, teenistusse astudes, peavad vastama ühesuguseile nõudeile, ja mõlemate teenijate teotsemine toimub halduse alal.

Ka teenistusvastutus on nii riigi-, kui ka omavalitsusteenistuses ühesugune.

Teenistusvanusetasu määr ja astme ajaline määr ei tekita vaidlusi, vaid neis on jõutud enam-vähem ühisele seisukohale ja siin on leidnud kasutamist riigiteenistuse vastavad määrad. Lahkuminevad seisukohad esinevad aga teenistusvanusetasu maksmiseks teenistusaegade arvestamisel. Siin mõni omavalitsus arvestab ainult oma teenistuse, kuna teised arvestavad osaliselt riigiteenistuse vastavate arvestustega, kolmandad võtavad aga riigiteenistuse arvestused täieliselt teenistusevanusetasu arvestamise aluseks.

Riigiteenijate tasude seaduse (RT 1935, 31; RT 1936, 93; RT 1938, 42) § 8 põhjal arvestatakse teenistusvanusetasu maksmisel teenistusajana, arvates 1. detsembrist 1918:

1) ametisolek Riigivanemana, Asutava Kogu ja Riigikogu esimehena; Vabariigi Va-

litsuse liikmena ja riigikontrolörina, samuti muu riigi- ja sõjaväeteenistus, siin hulgas ka § 7, p-ides 1 ja 3 (riigiteenistus välismaal ja üleajateenijad) nimetatud teenistus, kui ka teenistus riigiasutis kuupalgalise ajutise töötajana;

2) teenistus § 7, p. 2 tähendatud riiklikude eriotstarbeliste kapitalide (eripõhikirja alusel töötavad ettevõtted) riigitetevõtete ja asutiste juures kuupalgalise teenijana, samuti Pikalaenu pangas ja Eesti Maapangas juhatusel liikmena või ametnikuna;

3) teenistus Eesti Pangas juhatusel liikmena või ametnikuna kuni 1. jaanuarini 1928;

4) teenistus Tallinna-Viljandi-Pärnu ja Mõisaküla-Valga kitsarööpmelisel raudteel;

5) teenistus Kaitseliidus ametikohtadel, mis annavad riigiteenija õigused või mis arvestatakse ohvitseriteenistuse sõjaväes, samuti muu teenistus Kaitseliidus Vabadussõja ajal eellinil;

6) teenistus „Seevaldi“ vaimuhaiglas;

7) käsutus-, reserv- või maakaitsväe kokkukutsumise puhul tegevas sõjaväeteenistuses oldud aeg;

8) teenistus sõdurina sõjaväes;

9) teenistus kuupalgalisena omavalitsusasutis;

10) teenistus sekretärina Eesti aukonsulite juures;

11) teenistus riigiasutis kindlakuupalgalise juriskonsuldina;

12) teenistus Valitsuse Informatsiooni ja Propaganda Talituses ja Riikliku Propaganda Talituses kindlakuupalgalise kaastöölisena.

Peale selle arvestatakse veel teenistus Eesti rahvuslikes väeosis 1. detsembrist 1917 kuni 1. maini 1918, vaatamata sellele, kas see teenistus oli sunduslik või vabatahtlik.

Siinjuures lähtutakse kahest seisukohast: 1) teenistuse tähtsusest riigile, mis oleks nagu väike tunnustustasu tähtsate teenete eest ja 2) teenistusteadumuste hindamise seisukohast.

Kuna riigiteenistuses on teenistusvanusetasu maksmisel tunnustatud ülaltähendatud riigiteenistuse seisukohad teenijate teenete ja teadumuste hindamise mõttes tähtsaks, siis need omavalitsused, kes ei arvesta kõiki riigiteenistuse teenistusvanusetasu maksmise eelteenistuste arvestusi, ei hinda õiglaselt oma ametnikkude ja teenijate ülalnimetatud kaht omadust. Eriti annab see end tunda neile teenijaile, kes, olles teeninud mõnes riigi poolt teenistusvanusetasu maksmiseks arvestatavas teenistuses mitmeid aastaid, siirduvad mõne omavalitsuse teenistusse, kes eelnevat teenistust teenistusvanusetasu maksmiseks üldse ei arvesta, vaid neile maksab teenistustasu, nagu oleks nad astunud teenistusse esmakordselt.

Nimetatud seisukoht ei ole ka kooskõlas ei ühise Linnaseaduse seisukohaga (sest Linnaseaduse järgi loetakse ju mitme linna teenistuses teenitud aeg linnateenistuseks) ega ka linna- ja riigiteenistuse ühtlustamise suu-

naga, mille poole Linnaseadus „ühiste alustena“ igal sammul püüab.

Ühtlane kord kehtib kõikide omavalitsuste õpetajate teenistusvanusetasu maksmisel, kes saavad teenistusvanusetasu Õppejõudude tasude seaduse (RT 1935, 69) § 9 põhjal riigiteenijate normide kohaselt, ja sama seaduse § 20 põhjal maksab õppejõudude teenistusvanusetasu riik. Kuid õpetajad ei ole ju täiesti omavalitsus-, seega ka linna-teenijad, sest ka omavalitsuskoolide õppejõudude palgast maksab riik üle poole.

Väljudes eeltoodust, oleks soovitav, et ka need linnaomavalitsused, kes senini ei arvesta veel teenistusvanusetasu maksmiseks eelnevaid teenistusi ühiseil aluseil riigiteenistuse arvestusega, seda teeksid, sest sellega leiaks õiglasemat hindamist nii ametnikkude, kui ka teenijate teenistusteadumused ja lähendatakse ka Linnaseaduse suuna ja mõtte kohaselt linnaomavalitsuse ametnikud ja -teenijad riigiteenijaile.

Eesti Linnade Liidu tegevusest.

Eesti Linnade Liidu juhatuse koosolekul 1. aprillil 1939 refereeris V. S m e t a n i n uuest linnavolikogude valimise seadusest ja ELL poolt peaministrile selle seaduse asjas esitatud märgukirjast.

Kuulanud neid, o t s u s t a t i heaks kiita märgukirjas avaldatud seisukohti.

Siseministeriumi Omavalitsustetalitus saatis ELL arvamuse avaldamiseks Loodushoiu- ja Turismiinstituudi kava, et linna- ja maaomavalitsuste juures moodustataks loodushoiu- ja turismikeskkomiteed ja linnaosades ja vallavalitsuste juures loodushoiu- ja turismikomisjonid.

Arutanud küsimust, o t s u s t a t i pooldada ülaltähendatud kava teostamist, tunnustades ühtlasi otstarbekohaseks, et mainitud keskkomiteed ja komisjonid töötaksid ühtlase töökorra alusel.

ELL büroole tehti ülesandeks välja töötada normaaltöökorra kava, ära kuulates Loodushoiu- ja Turismiinstituudi arvamuse.

Ratsionaliseerimise Komitee palus ELL tutvustada linnavalitsusi majandusministri korraldusel 1. jaanuaril 1939 kehtimapan- dud paberi formaatide süsteemiga.

O t s u s t a t i soovitada linnavalitsusile arvestada paberi tagavarade soetamisel Ratsionaliseerimise Komitee poolt vastuvõetud seisukohti.

Tallinna Linnavalitsus palus ELL astuda samme, et üleriigiliselt pandaks kehtima kord, mille järgi sõjaväkke sundaega teenima kutsutud isikud loetakse vabastatuks kogukonnamaksu maksmisest, peale Linnaseaduse § 182, p. 1 ettenähtud aja, ka selle aasta kogukonnamaksust, mil nad on kutsutud sõjaväkke teenima sundaega.

Arutanud küsimust, o t s u s t a t i pooldada Tallinna Linnavalitsuse seisukohta ja paluda linnavalitsusi kogukonnamaksu võtmisel toimida vastavalt ülalavaldatud seisukohale.

Kroonika.

Lastepsühhiaatri ametiseseadmine Helsingis.

Helsingi linnavolikogu volitas linnavalit-
sust 1. septembrist 1938 alates seada ame-
tisse erilise lastepsühhiaatri ja määras talle
palgaks 2000 mk. kuus. Psühhiaatri ülesan-
deks on rahvakooliõpilaste intellektuaalse ta-
seme kindlaksmääramine, täita kooliarsti
kohuseid abikoolis ja terviseliselt järele vaa-
data neid lapsi, keda kooliarstid või kooli-
juhatajad saadavad läbivaatamisele psüühi-
liste häirete tõttu.

Poolkommunaalsete ehitusühingute asu- tamine Turus.

Turu linnavolikogu otsustas moodustada
kaks poolkommunaalset ehitusühingut. Üks
neist püstitaks kuus puumaja ja teine — ühe
viiekordse kivimaja. Sellele ehitusühingule,
kes püstitab puumajad, renditatakse V lin-
najaos krunt hinnaga 2 mk. m^2 , ja sellele
ehitusühingule, kes püstitab viiekordse kivi-
maja, renditatakse IV linnajaos krunt
8 mk. m^2 . Mõlemad krundid renditatakse
60 aastaks. Linn otsustas tagada ehitus-
ühinguile sekundaarset ehituslaenu kuni
2 350 000 mk., mis oleks 25% ehituskapita-
list.

Töötute toetamine Tamperes.

Tampere linnavolikogu leidis, et töötute
arv linnas on, võrreldes eelmise aastaga,
õige tunduvalt tõusnud. Nii oli augustis 1937
linnas töötuid 95 meest ja 18 naist, kuid
1938. a. samal kuul 252 meest. Olun-
di lahendamiseks määras linnavolikogu
200 000 mk. krediiti, et tööpuuduse kõrval-
damiseks teostada teatud liiki töid tänavate
ehitamise alal.

Liiniomnibustejaam Lahtis.

Lahti linnavolikogu otsustas ehitada lin-
na liiniomnibustejaama ja tegi linnavalitsu-
sele ülesandeks koostada selleks lõplikud
joonised ja eelarved. Esialgsete kavade jär-
gi maksuks ehitise üle 3 000 000 mk. See-
juures oleks parkimisvõimalus 50 omnibu-

sele. Jaama pindala oleks 15 000 m^2 ja par-
kimiskohal peale selle veel 5000 m^2 . Linna
saabub päevas 98 kaugesõiduomnibuse tuuri
ja linna siseliiklemise alal on peale selle veel
198 tuuri päevas. Jaama keldriruumi kavat-
setakse ehitada keldrid, tagavaralaod, pesu-
ruumid jne. Oli veel kavatsusel ehitada ka
kaitsevarjendit, kuid maapinna terrass ei
võimalda seda, mistõttu arvatavasti ollakse
sunnitud sellest loobuma. Alumisele korrale
kavatsetakse muuseas paigutada keskhall,
reisibüroo, jaamakontor, kaubaekspedit-
sioon, kaubajaam, käimlad, telefonikesk-
jaam, autojuhtideruum, einelaud ühes köögi
ja teatavat laadi müügiroomidega. Teisele
korrale on kavatsetud mahutada autojuhtide
korterid, teenijaruumid, koosolekuruumid ja
osa üürirume.

London ehitab uusi kortereid.

Londoni krahvkonna nõukogu korteri- ja
tervishoiukomitee on koostanud kava Stoke
Newingtoni eeslinna „Seven Sisters Road“
elamurajooni hoonestamiseks. Kava koha-
selt ehitatakse 2- kuni 5-kordseid maju
16 000 korteriga. Seega kujuneb see elamu-
rajoon suurimaks kogu krahvkonnas. Kulud
arvatakse tõusvat 1 000 000 naelani.

Seaduseelnõud korterite soetamiseks Taanis.

Alatès veebruarist 1938 on Taani valitsus
esitanud parlamendile 3 seaduseelnõu korte-
rite soetamiseks. Nende seaduseelnõude järgi
on 6 aasta jooksul, s. o. 1938—1944, ette
nähtud krediiti 10 000 000 Taani kr. aastas,
mis antakse laenudeks linnadele ja korteri-
ehitusühinguile üldkasulikkude korterite ehi-
tamiseks, kusjuures üheks tingimuseks on see,
et teatud osa neist kortereist tuleb üüritada
lasterikastele perekondadele. Peale selle ka-
vatsetakse anda 4 000 000 kr. aastas laenu-
deks vähemjõuka elanikkudekihi ühepere-
konnajärgsete ehitamiseks. Kinnisvaramaks
selliseilt ehitistelt laekuks erikassasse, kust vä-
hemjõukatele lasterikastele perekondadele

antakse toetust üüri tasumiseks. Sellised perekonnad peavad elunema teatud kogukonnas vähemalt 3 aastat, peavad elunema vähemalt 3 eluruumis ja peavad evima vähemalt 3 alla 16 a. v. last, kusjuures on ka erandid võimalikud. Seeläbi alaneb üür 30% võrra, 4 lapsega perekonnal — 40% ja 5 ja suurema arvu lastega perekonnal — 50%. Kolmas seaduseelnõu näeb ette, et maatöölise elukorterite ehitamiseks määratakse 6 000 000 kr. krediiti. Seejuures oleks laenuprotsent minimaalne. Eelistatakse perekondi, kel on vähemalt 3 last. Nagu Prantsusmaalgi, on nüüd ka Taanis jõutud äratundmisele, et maa korteriolude parandamisega hoitakse ära maatöölise valgumist linnadesse.

Belgia linnade ja kogukondade liit saab 25-aastaseks.

Septembris 1939 täitub 25 aastat Belgia linnade ja kogukondade liidu (*Union des Villes et Communes belges*) asutamisest. Sel puhul peab liit Liège'is, samas kui peetakse ka rahvusvaheline vesitehnikanäitus (*Exposition internationale des Techniques de l'Eau*), oma järjekordset kongressi, mis tavaliselt peetakse kaheaastase ajavahemiku järele.

Uue linna rajamine Itaalias.

Detsembris 1938 õnnistas Mussolini Itaalias, Sardiinias uut linna Carboniat, Sardiinia söekaevanduspiirkonna keskust. Uues linnas on juba 12 000 elanikku. Lähemal ajal on ette nähtud tõsta elanikkude arvu 24 000-ni.

Uusi riiklikke korraldusi väikeasustuse edendamiseks Saksas.

Hiljuti on Saksa valitsus 1937. a. määranud väikeasustuse edendamiseks suuresti täiendanud.

Kitsendavad eeskirjad, mille järgi ehituslaenult makstav protsent ei tohtinud langeda alla 3%, on kaotatud. Riigi ehituslaenult väikeasustuseks ei tule tulevikus maksta prot-

sente senikaua, kuni muud laenud on täielikult tasutud. See tähendab, et tegelikult ei tule maksta protsente riigi ehituslaenult 38 a. jooksul. Kuid laenu saamisel tuleb asuda selle kustutamisele 1% (suurema sissetuleku juures 2%) ulatuses. Need abinõud vähendavad tunduvalt asuniku koormatust. Tulevikus antakse lisalaene juba siis, kui laenusoovijal on 3 last, kuna seni oli võimalik saada lisalaenu vaid alates 4 lapsest. Seega on enam-vähem kindlustatud neljaruumilise korteri ehitamine täisperekonnale, mille poole on kogu aeg püütud.

Liiklustehniline viisaastak Hamburgis.

Hamburgi linna ehitusosakond, teiste vastavate võimude koostööl, on koostanud viisaastakukava, mis ette näeb 20 mitmesugust liiklustehnilist abinõu, mis tulevad teostada selle aja jooksul. Muuseas on kavatsatud täiendada „Lombardisilda“ teise silla ehitamise teel, laiendada mitmet pealiiklussoont ja rajada 3300 uut autoparkimispaika.

Saksas 3000 km riigiautoteid.

1938. a., samuti kui kahel eelmisel aastal, ehitati Saksas kavakohaselt valmis 1000 km riigiautoteid, sellest 200 km valmis lõplikult detsembris 1938. Seega on nüüd Saksas üldse 3000 km riigiautoteid. Selles on muuseas ka riigiautoteede „selgroog“ — kolmnurk Berliin—München—Köln—Berliin. Ka võib 900 km pikkust vahemaad Balti merest Salzburgini Austrias katta katkestamatult riigiautoteed mööda. Nüüd on põhimõtteliselt otsustatud veel ehitada 14 000 km autoteid.

Toetus Berliinist ärakolimisel.

Et vähendada korterituru koormatust, on Berliini linn hakanud andma kuni 500 Rmk. „ärakolimistoetust“ neile, kes kolivad Berliinist mujale. Kui vabanenud korterid on tarvitamiskõlblikud, aitab see tunduvalt kaasa korterituru koormatuse vähendamisele.

Tallinna Linna Panga

arvete seis 1. aprilliks 1939.

Aktiva

Passiva

Kassa	184 567.86	Põhikapital	655 000.—
Hoiuarved	4 833 085.93	Tagavarakapitalid	225 000.—
Väärtpaberid	3 048 197.75	Amortisatsioonikapital	33 167.72
Väärtused	74 602.95	Hoiusummad	16 256 699.68
Diskonteeritud vekslid	3 852 750.18	Võlad teisis krediitasutis	11 000.—
Tähtajalised laenud	360 162.—	Korrespondendid	550 861.73
Kontokorrentlaenud	4 897 269.31	Väljaantud garantiid	317 532.93
Korrespondendid	512 204.67	Mitmesugused kreditorid	588.—
Garantiideebitorid	317 532.93	Tulud	208 394.—
Mitmesugused deebitorid	588.—	Muud passivad	68 231.76
Vallasvara	36 823.02		
Kinnisvara	59 274.85		
Kulud	86 497.90		
Muud aktivad	62 918.47		
	<u>Kr. 18 326 475.82</u>		<u>Kr. 18 326 475.82</u>

„Eesti Linnad“
(end. „Linnad ja Alevid“)
Eesti Linnade Liidu häälekandja

ilmub 1939./40. a. XII aastakäiguna, avaldades artik-
leid ja teateid nii kodu- kui välismaade linna- ja alevi-
omavalitsuste korraldusest ja elust, tutvustades nende
kavatsuste ja saavutustega jne.

Ajakiri ilmub 10 korda aastas.

Numbri hind 25 s., aastakäigu (10 numbrit) — kr. 2.50.

Saadaval ka vanemad aastakäigud.

Toimetus ja talitus: Eesti Linnade Liit, Tallinn, Pikk 6
Telefon 431-58

